DİSK

Aylık Kültür ve Siyaset Dergisi
11
Temmuz 1974

Kurulan ve Kurulacak Partilerle DİSK'in Hiç Bir İlişkisi Yok

Kıdem Tazminatından Asla Vazgeçilemez

Kamu Kuruluşları İşveren Sendikasına Giremez, Para Veremez

İÇİNDEKİLER

DİSK

Aylık Siyaset ve Kültür Dergisi

Sayı:11

Temmuz 1974

Sahibi:Türkiye Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu adına, Genel Başkan Kemal Türkler

Yazı İşleri Müdürü: Kemal Sülker

Yönetim Yeri:DİSK Barbaros Bulvarı,Uluğ Han No. 64/4 Beşiktaş Istanbul Tel : 48 40 99

Kapak Düzeni: Necmettin Rıfat Arman

Dizgi-Baskı:Gıda-İş Ofset Tesisleri

Parayla Satılmaz

SUNUŞ

YENİ BİR DÖNEMİN GÖREVİ

14 Ekim seçimlerinden sonra başlıyan demokratik ortamın verdiği olanaklarla geniş işçi kitleleri seslerini duyurmaya, haklarını daha etkin biçimde aramaya başladılar. Bu arada baskı döneminden kurtulmanın, yeni toplu sözleşmelerin başlama aylarına gelinmiş olmanın verdiği ilgi ile işçiler yeryer DİSK Sendikalarına akın etmeye başladılar. Henüz DİSK içinde sendikaları olmayan işyerleri DİSK' i yeni sendikalar kurmaya davet ettiler.

DİSK, son derece gerçekçi ve ortamı değerlendirmede dikkatli olduğu için yeni sendikalar kurdurmayı pek önermedi ve o doğrultudaki istekleri daha realist çözüm yollarına kanalize etti. Özellikle DİSK'in örgütlenme Dairesi, DİSK'e katılmak için can atanlarla dolup taştı. Her şehirden ve her işyerinden:

"Bizi de kurtarın, bizi de yanınıza alın" sesleri yükselmeye başladı.

Türk-İş'te olup bitenlerden haberliydi. Tabanı kaymakta idi. Çıkar çevreleriyle sürdürülen ilişkiler ve ortak programlar işçilerin derin bir uykuya dalması için yetmemişti. İşçiler uyanıktı ve gittikçe de bilinçlenmekte idi. Bu bakımdan Teşkilatlanma Dairesi, başarılı bir çaba ile İzmir'i güçlendirdi , Samsun'da bir Bölge Merkez Şubesi kurulmasını gerektirecek akımı hızlandırdı. Eskişehir'de güçlenen DİSK'e girme çabalarını organize edebilmek için Eskişehir'de DİSK'in Bölge Çalışma Merkezini kurduracak birikimi sağladı. Adana olgunlaşıyor, ancak Adana'da Bölge Temsilciliğini üstlenecek, ihtiyaçları karşılayacak kadrolar henüz hazır değildi . Orada bir süre beklemeyi gerekli gördü.

DİSK'e akını önlemek için Türk-İş toplantı üstüne toplantı düzenledi. Güçlerinin yetersizliğini ve adlarının hiç te iyiye çıkmadığını bildikleri için bu kez komando'larla işbirliğini uygun bulsalar gerek. Çünkü kongrelerde seçimi kazanmasını istedikleri ekipleri kongreye katılan komandolar alkışlamaya koyuluyorlar.

Yeni bir dönemdeyiz. Referandumu yasalaştırma çalışmalarını sürdürüyoruz. Hükümet, referandumu, çalışma hayatına demokrasiyi yerleştirme amacıyla yasalaştırırsa pek çok engel kalkmış olacak. Umut dolu günlere doğru, saygılarımızla..

DİSK DERGİSİ

Kıdem Tazminatından vazgeçilemez

ERBAKAN İŞVERENLE AYNI GÖRÜŞTE

Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Necmettin Erbakan, Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu Genel Sekreteri Rafet İbrahimoğlu başkanlığındaki bir heyeti 25 Haziran 1974 tarihinde kabul ederek bir süre görüşmüştür. İşveren temsilcileri, Erbakan'a işçilerin kıdem tazminatının her yıl için 30 güne çıkarılmasını öngören kanun tasarısı konusunda görüşlerini açıklamış ve bir muhtıra sunmuşlardır.

Görüşme sonucunda Erbakan basına şunları açıklamıştır: "MSP olarak iş hayatında daima denge arzu etmekteyiz. Bundan dolayıda kıdem tazminatının istifa ederek çıkan işçilere ödenmesi söz konusu olamaz. Ayrıca kıdem tazminatının bir sigorta sistemine bağlanmasında fayda vardır. Kıdem tazminatının 30 güne çıkarılması kanun yürürlüğe girdiği tarihten sonra mevzubahis olmalıdır. Kanunun yürürlüğe girişinden önceki devreler için 30 günlük bir tazminat talebinin orta yere çıkartılmış olması genel hukuk kaidelerine de aykırı düşecek bir mahiyet taşımaktadır. Bundan başka, Kıdem Tazminatı Kanununda yine (bir işçi işten çıkartıldığı takdirde o kimsenin yerine 6 ay başka bir işçinin alınamaması) da iş hayatında aksatıcı rol oynayabilir."

Erbakan son açıklamasıyla yasanın en önemli maddelerini eleştirerek işverenlerle aynı görüşü paylaşmış olmaktadır. Oysa kıdem hakkı bir yıpranma karşılığı zorunlu bir ödeme olduğu için hem çıkan işçinin alması gereken bir haktır, hem de kıdemli işçilerin tasfiyesini önlemek için hükümet programı okunduğu tarihte yürürlüğe girmiş olması hükmebağlanmalıdır.

HAFTADA İKİ GÜN TATİL YASASI

Haftada iki gün tatil yapılması hakkındaki yasa yürürlüğe girdi. Temmuz'dan başlıyarak memurlar Cumartesi günü de çalışmayacaklar. DİSK'e göre haftada iki gün tatil, olumlu bir girişimdir. Ancak iki günlük tatil düzeni işçi kesimi için de geçerli olmalıdır. Zira Ortak Pazar Ülkelerinde bugün bile haftalık çalışma süresi 40 saattir. Kaldı ki bizde de 1961 Anayasasının 44. maddesi işçilerin ve devlet memurlarının dinlenme hakları güvence altına alınmıştır. 1965 yılında çıkarılan 657 sayılı kanun haftada 40 saatlık bir çalışma düzenini getirmiştir. Çıkarılan kararname ile bu yolda bir ileri adım da atılmıştır. Randıman almak için işçilerin Cumartesi günleri de tatil yapması mutlaka uygulanmalıdır.

İŞÇİ EMEKLİLERİNİN ÜCRETLERİ YÜKSELTİLMELİ

220 bin üyesi bulunan Türkiye İşçi Emeklileri Cemiyeti Genel Merkezinden yapılan açıklamaya göre, yüz binden fazla işçi emeklisi ayda 540 lira almaktadır. Bu düşük ücretin yükseltilmesi istenmiştir.

Gerçekten de hayat koşulları, Sigorta mevzuatında önemli değişiklikler yapılmasını zorunlu hale getirmiştir. Emekli ücretleri ilke olarak asgarî ücretin altında asla olmamalıdır. DİSK, genel olarak ücretlerin Oynak Merdiven düzenine bağlanması görüşünü savunmaktadır. Madem ki fiatlar ücretlerin gerisinde kalmalıdır, o halde oynak Merdiven sistemine karşıtlığa da son verilmeli, başta emekli işçiler olmak üzere ücretler yaşam koşullarıyla bağdaştırılmalıdır. Bugünkü durumda Sosyal Sigortalar Kurumu 'na bağlı olarak Türkiye'de 210 bin işçi emeklisi, dul ve yetimi vardır. Bunların yüzde altmışı, sigortadan 540 lira civarında bir aylık almaktadır. Özellikle iş kazası ve meslek hastalığı nedeniyle çalışamaz durumda olanların ise ayda 150 ile 300 lira arasında değişen sembolik bir gelirle ailelerini geçindirme olanağı artık söz konusu değildir. Ele geçen emekli maaşlarının günün şart ve ihtiyaçlarını karşılamaktan uzak kalışı, Türkiye'de işçi emekli kitlesini derin bir umutsuzluk ve kötümserliğe itmektedir.

İŞSİZLER ARTIYOR, İŞÇİLER GİDİYOR

Çalışma Bakanlığı bu yıl işsizlik oranının arttığı nı, işsiz sayısının 1 milyon 600 bini bulduğunu açıklamıştır. Bakanlığa göre işçilerimizden ortalama 70 bin kadarı yurt dışında çalışmaktadır. Yurt dışında çalışmak isteyenler her gün artmakta, ancak başta Federal Almanya olmak üzere işçi istekleri gittikçe düşmektedir. İş ve İşçi Bulma Kurumu geçen yıl yurt içinde 395.000 işçiye iş bulmuştur. Oysa her yıl iş isteme çağına girenler 400.000 in üstündedir. Tarım kesimindekiler ve gizli işsizler de hesaba katılırsa uzun yıllardan beri izlenen sanayileşme ve ekonomi politikalarının mutlaka değiştirilmesi gereğini ortaya koymaktadır.

SON ON YILIN GETİRDİKLERİNE GÖRE

Çalışma Bakanlığı'nın yaptığı istatisliklere göre; 1963-1973 yılları arasında, Kamu kesiminde 197, özel kesimde 454 greve 109.323 işçi katılmıştır. Kaybolan işgücü ise 3,6 milyon gün olarak saptanmıştır. Son yılın lokavtlarından etkilenen işçi sayısı 9573 - dür. En çok lokavt 1965 ve 1967 yıllarında olmuş, 1963, 1966 ve 1967 yıllarında hiç lokavt olmamıştır. En çok grev 1967 yılında, en az grevde 1963 yılı ile 1973 yılında yapılmıştır. Türkiye'nin 1973 yılında girdiği ara rejim grevleri etkilemiştir.

"TÜRK-İŞ PATRON ! "

8/Mayıs/1974 tarihinde, Cumhuriyet Senatosun' da Çalışma Bakanlığı'nın bütçesi üzerinde kişisel görüşlerini açıklayan Bağımsız Kocaeli Milletvekili Fatma Hikmet İşmen, "Türk-İş patron olma yolunu benimsemişe benziyor" demiştir.

İşmen konuşmasının bir bölümünde de Türk-İş tarafından hazırlanan İYAK teklifine değinmiştir. İşmen bu konudaki görüşünü şöyle açıklamıştır:

"Teklife işçi ücretlerinden Sosyal Sigorta için ayrılan ödeneklerden ayrıca % 5 oranında alınacak kesenekler İYAK 'da toplanacak ve kullanma yetkisi Türk-İş yöneticilerinin elinde olacaktır. İYAK sınai, ticari bankacılık faaliyetleri gibi çeşitli sektörcülük yapacak ve kurumun fonu tüm işçilerden kesilecek aidatlardır. Kârların % 5'i Türk-İş'e transfer edilecektir. Türk-İş patron olma yolunu benimsemişe benziyor."

SOSYAL-İŞ'İN GREVİ VE TÜRK-İŞ

Sosyal-İş Sendikası, Petrol-İş'te sürdürülen grevle ilgili bir bildiri yayınlayarak Türk-İş'in işçi sınıfını kandırma hayalinde olduğunu ileri sürmüştür.

Bildiride şöyle denilmektedir:

"Bu güne dek, partilerüstü politika yutturmacasıyla 20 yıllık saltanatını, kendi ağzıyle imparatorluklarını sürdürebilmeyi başaran, Türkiye işçi sınıfının başına çöreklenmiş Türk-İş, 14 Ekim seçimleriylede ortaya çıkmış olan toplumsal uyanış karşısında büsbütün yok olacağını anlayınca, tek kurtuluş yolu olarak daha birkaç ay öncesine kadar hiddetlenerek baktığı sloganlara sarılmış ve birden bire ortanın solunda mevzilenmiştir.

Partilerüstü politika yutturmacasına kimsenin kanmadığı, tebessümlerin ortaya çıktığı bir dönemde, Türk-İş'e bağlı sendikalardan kitleler halinde kopmalar karşısında çağının ne kadar gerisinde olduğunun farkedildiğini de anladıktan sonra bu oyunu tezgahlamak gereğini duyması; Türk-İş'in işçiler üzerindeki imparatorluğunun çatırdamağa başladığının kanıtıdır. Her geçen gün Türk-İş'in biraz daha sulara gömülen karton gemi olduğunu gösteriyor. Türk İş'in, kendileri açısından utanılacak görüntüsü ise bunu bir kat daha pekleştiriyor."

İLAÇ HAMMADDESİ GEREKLİ

Yabancı sermayenin en çok kâr sağladığı ilâç kesiminde SSK nun kendine düşeni yapmaması ciddı eleştirilere uğramaktadır. Hatta ilâç sanayicilerinden Bülent Çaycık da ilâç sanayiinin ham maddelerinin Türkiye'de yapılabileceği görüşünü açıklamıştır. Belirtildiğine göre; Türkiye'de ilâç endüstrisi gerek üretim kapasitesi, gerekse tıbbî müstahsar çeşitleri bakımından ülkenin ihtiyaçlarına nitelik ve nicelik yönünden cevap verecek bir düzeye ulaşmıştır. Ancak İlâç endüstrisinin temelini teşkil eden İlâç hammadleri yüzde 100'e yaklaşan bir oranda yurt dışından ithal edilmektedir. Sosyal Sigortalar Kurumu elindeki fonların genişliği itibariyle, Türkiye de bir ilâç hammaddesi sanayiinin kurulmasında güzel bir başlangıç örneği verebilir. Türkiye'nin şu andaki en stratejik ihtiyaçlarından birisi, ilâç hammadde sanayiinin geliştirilmesidir."

Bu yola gidildiği takdirde sağlanacak yararlar şöyle özetlenebilir:

a) Ham madde açısından dışarıya bağımlılığımız biraz daha azalacaktır.

b) Döviz çıkışının azalmasına sebep olacaktır.

c) Yurt içi ihtiyaç karşılandıktan sonra ihracat yoluna da gidilebilecektir.

d) Kurulacak bu endüstri, kendisi için gerekli yan

sanayinin doğuşuna sebep olarak kalkınmamıza katkıda bulunacaktır.

e) Böylece daha ucuza maletme olanağı doğacaktır.

ŞU BOZUK DÜZEN

TÜRK-İŞ ÜYESİ

TEKSİF'E BAKIN !

Ortak bildiri yayınlayan Çikvaşvili Kumaş Fabrikası işçileri, işverenden 4,5 milyon lira alacaklı olduklarını belirtmişlerdir.

Ayrıca işverenin bir çok kişiye kendini borçlu göstererek işçileri 6. alacaklı durumuna düşürdüğü ileri sürülmüştür.

Bildiride şöyle denilmektedir:

"Bizler Istanbul-Ayvansaray'da kurulu Mihail Çikvaşvili Fabrikasında çalışan (207) işçiyiz.

Patronumuz 31/12/1973 tarihinde üretimi durdurarak fabrikayı terk etmiş, bu zamana kadar da gelmemiştir.

Sendikamız TEKSİF biz işçilerin görüşlerini ve onayını almadan işveren avukatı ile bir masaya oturmuş, bizim rızamız olmadan bir protokol yapmıştır. Bu protokole göre iflas durumunda olan işveren iş akitlerimizi 15/I/1974 tarihi itibari ile feshedecek ve 207 işçiye paylaştırılmak üzere 6 aydabir 500 liralık bir ödeme yapacaktı. Bu protokol imzalandıktan sonra bizlerin fabrikaya girişleri yasaklandı.

Biz işçiler sonradan öğrendik ki yasalarımıza göre böyle bir protokol yapmak mümkün değildir. Böyle bir protokol bizlerin işverenden alacağı olan 4,5 milyon liralık hakkımızı kurtaramaz.

Sendikamız TEKSİF bizim hakkımızı aramıyor. Patronla anlaşıp bizleri uyutuyor. Zaman kazanıp bizim dağılmamızı istiyor.

Bizim başımıza gelenler diğer işçi kardeşlerimizinde başına gelebilir.

TEKSİF Sendikasından şikayetçiyiz."

"İFADE BİLE VERMEM"

Uşak Valisi Mehmet Şahin 4 Haziranda bir fırını denetlerken, fırın işçisinin başına tabanca kabzası ile vurmuş ve namluyu şakağına dayıyarak "seni öldürürüm, ifade bile vermem" demiştir. Bu olay üzerine işçiler protesto yürüyüşü ile olayı kınamıştır.

TOPRAK AĞALARINA SÖZ GEÇİRİLMİYOR !

20 Haziran'da bir açıklama yapan Ceyhan ve çevresi tarım işçileri Hükümet'in açıkladığı taban ücretlerini (yemekli 30, yemeksiz 35) arazi sahiplerinden alamadıkları için genel greve gideceklerini açıklamışlardır.

Sendika Temsilcisi Süleyman Çiller yaptığı açıklamada, "Arazi sahipleri hakkında ilgili yerlere gerekli teması yapmış bulunuyoruz" demiştir.

TARIM İŞÇİLERİ YARI AÇ !

TİS Genel Başkanı Mahmut Gündüzbey, basına yazılı bir açıklama yaparak, "Tarım İşçilerinin almakta olduğu ücretler almaları gerekenin 3'te birinin altındadır" demiştir.

İşçilerin az ücretle çalıştığını, pahalı mal satın aldığını belirten TİS Genel Başkanı "işçilerin gizli açlığın ve onu yaratan çağdışı bir sömürü düzeninin pençesi altında ezildiğini" söylemiştir.

BİR İŞÇİ VAGONU YANDI

Eskişehir-Kütahya arasındaki Sabuncupınar istasyonunda manevra yapmakta olan marşandiz treni ile posta treni çarpışmış, Eskişehir'e işçi getirmekte olan bir yük vagonu tamamen yanmış, Mehmet İlge adındaki işçi ölmüş, Mustafa Ata adındaki bir diğer işçide yaralanmıştır.

GRİZU: ÜÇ İŞÇİ ÖLDÜ !

11/Mayıs/1974 tarihinde Erzurum Oltu yakınlarındaki Sutkal Linyit İşletmesinin üç numaralı ocağında meydana gelen grizu patlamasında üç işçi ölmüş bir işçide ağır şekilde yaralanmıştır. Olay sırasında 800 m. derinlikte bulunan otuz iki işçiden İbrahim Çalışkan, Musa Kılıç, Mehmet Öztürk adındaki işçiler ölmüşlerdir. Yaralanan Hasan Çalık adındaki işçi de tedavi edilmek üzere Erzurum Devlet Hastahanesine kaldırılmıştır.

Kurulan ve Kurulacak Partilerle DİSK'in Hiç Bir İlişkisi Yok!

Türkler Açıkladı

DİSK Genel Başkanı Kemal Türkler, 25 Haziran 1974 tarihinde yeni kurulan ve kurulacağı duyulan bazı partilerle ilgili olarak basına ve T.R.T. 'ye şu demeci vermiştir:

"Yeni bir partinin kurulduğunu basından öğrendik. Bir yenisinin daha kurulacağı söyleniyor. Herhangi bir yanlış anlamaya imkân vermemek için bu konuda bir hususu kesinlikle aydınlatmak isterim. DİSK'in bu yeni kurulan ve bir başkasının da kurulacağı söylenen parti ile uzaktan veya yakından hiç bir ilişkisi yoktur.

Geçen hafta toplanan DİSK Genel Yönetim Kurulu, genel doğrultudaki politikasını yeniden görüşmüş ve kararlaştırmıştır.

Bu kararla, DİSK'in politikası, 14 Ekim Seçimlerinden önce yayınladığı çağrı bildirisi doğrultusunda daha belirgin ve kesin hale gelmiş bulunmaktadır.

DİSK işçi sınıfının çıkarlarının hangi doğrultuda olduğunu ve günün koşullarına göre meydana gelen nasıl bir ortam içinde ve yönde gerçekleşeceğini iyi bilmektedir. Bu nedenlerle bu konuda işçi sınıfı üzerine bir oyun söz konusu olursa, DİSK böyle bir oyun karşısında seyirci kalmamakta kararlı ve israrlıdır."

DİSK, YENİ TEMSİLCİLİKLER KURDU

(DİSK) Yürütme Kurulu toplanmış, örgütlenme ile ilgili istekleri görüşerek kararlara varmıştır.

Buna göre; DİSK bünyesinde yer almaları isteklerini belirten Samsun'daki sendikaların durumlarını incelemiş ve, bu sendikaların ortak sorunlarıyla ilgilenmek ve Karadeniz bölgesindeki uyanışa cevap vermek amacıyla Samsun'da DİSK Bölge Temsilciliği kurulmasına karar vermiştir. DİSK Bölge Temsilciliğine Remzi Akpınar atanmıştır.

Ayrıca, Orta Anadolu'daki işyerlerinde çalışan işçilerin DİSK'e üye sendikalara yazılmak için yapageldikleri başvurmaları yasal yollardan olumlu sonuçlara bağlamak üzere Eskişehir'de yeni bir Bölge Temsilciliği kurulması kararlaştırılmıştır. Eskişehir Bölge Temsilciliğine Mustafa Atik atanmıştır.

DİSK YÖNETİM KURULU YENİ KARARLAR ALDI

DİSK Yönetim Kurulu DİSK'e üye olmak için Kongresinde karar alan Sosyal-İş Sendikası'nın üyeliğini onaylamıştır. Böylece önemli ve ciddî bir sendika daha DİSK'e katılmıştır.

DİSK Yönetim Kurulu Ankara'da DİSK Genel Merkezine bağlı bir Sosyal ve Politik İlişkiler Merkezi kurulmasını da kararlaştırmıştır. Bu merkez, DİSK Genel Başkanvekili seçilen Sosyal-İş Sendikası Genel Başkanı Özcan Kesgeç'in yönetiminde çalışmalarını sürdürecektir. DİSK'in Sosyal ve Politik İlişkiler Merkezi için Ankara'da geniş bir kat kiralamak üzeredir.

DİSK Genel Başkan Vekilliğine seçilen Özcan Kesgeç yarın göreve başlıyacaktır.

TÜRKLER VE KAYA CENEVRE'DEYDİLER

Türkiye Maden-İş Sendikası'nın da üye olduğu ve dünyanın her yanındaki 12 milyon metal işçisini örgütleyen Uluslararası Metal İşçileri Federasyonu (IMF) tarafından 13, 14 ve 15 Mayıs 1974 tarihlerinde Cenevre'de yapılan Yabancı İşçiler Konferansı ile IMF Renault-Peugeot Dünya Konseyi toplantısına delege olarak, IMF'nin aynı zamanda Merkez Komitesi üyesi olan Maden-İş Genel Başkanı Kemal TÜRKLER ile Başkan Vekili Şinasi KAYA katılmışlardır.

DİSK GENEL BAŞKANI "BAĞIMSIZ DIŞ POLİTİKA GERÇEKLEŞMELİ" DİYOR.

DİSK Yönetim Kurulunda konuşan Genel Başkan Kemal Türkler şunları belirtmiştir.

"Son günlerde içten ve dıştan gelen çeşitli baskılar Hükûmetin çalışma programında yer alan işleri süratle yapmasını önleyici ağırlıktadır. Bununla birlikte biz büyük önem kazanan petrol sorununu çözümlemek için köklü tedbirler almayı zorunlu görüyoruz. Artık ana ihtiyaç maddeleri ve temel kaynaklar mutlaka millîleştirilmeli ve Halk Sektörü ile ilgili Yasalar halkın yönetime katılmasını öngören biçimde bir an önce çıkarılmalıdır. Dış tehlikeler belirince acaba petrol bulabilir miyim kuşkusuna son verecek onurlu ve bağımsız, ulusal bir politikanın gerçekleştirilmesi zorunludur. Vergi ve döviz kaçakçılığını kesinlikle tıkayan, vergi dışı bırakılan tarım kesimi milyarderlerini vergilendiren bir tutumla ulusal savunmanın zorunlu gördüğü parasal kaynakları mutlaka sağlamalıyız.

Emekçi halkın mutluluğuna öncelik tanıyan bir sosyal politika izlemeyi vadeden iktidar, bir an önce asgarî ücretleri beş kişilik bir aile modeline göre saptamalı ve asgarî ücret vergi dışı bırakılmalıdır. İşçileri yıllardır huzursuz eden toplu sözleşme yetkisinin saptanmasındaki hileler ve sahte imza ile yetki almalar dönemine son verecek girişimler daha fazla geciktirilmemelidir. Toplu İş Sözleşmesinde yetkinin hangi sendikada olduğu işyeri işçilerinin gizli oyuyla saptanmalıdır. Referandum, Türkiye koşullarına göre en geçerli ve en gerçekçi yoldur. Bunun sağlanması sarı şebekelerin, İşveren kurdurması üyesiz sendikaların ve hileye dayalı "üye çoğunluğu" kahramanlığının sonunu getirecektir.

İktidar, çalışma hayatına demokrasiyi tüm kurum ve kuralları ile gerçekleştirmeye henüz başlamıştır. Yalnız en çok üyesi olan işçi örgütünü tek muhatap sayan anlayış hem Anayasaya, hem Sendikalar Yasasına, hem uluslararası uygulamalara ters düşmektedir. İktidar, geçmiş yıllarda sağcı Bakanların desteğiyle yozlaştırılan Hükûmet-İşçi Örgütleri ilişkilerini demokratik anlayış temeline mutlaka oturtmalıdır. Biz Sosyal Sigortalar Kurumu'nun paralarının çarçur edilmesinin ve haksız tasarruflara yol açan girişimlerin sorumlusu olarak 1967'den bu yana S.S.K. Genel Kurullarına kayrılarak çağrılan Türk-İş delegelerini de sorumlu görüyor ve Kurumu iflâsın eşiğine getiren anlayışı şiddetle suçluyoruz."

DİSK, HALK SEKTÖRÜ KONUSUNDA TARTIŞMALI KONFERANS DÜZENLİYOR.

DİSK Yönetim Kurulu çalışmalarını tamamlamıştır.

DİSK Genel Başkanı Kemal Türkler, görüşmeler sonunda Yönetim Kurulu'nun saptadığı fikirleri ve istekleri özetleyerek şu demeci vermiştir:

"Halk sektörünü, üreticilerin devlet kredileriyle güçlendirilmiş, halkın çıkarlarını gözeten yeni bir ekonomik düzen olarak görüyor ve destekliyoruz. Halk Sektörü belli bir sermaye kesiminin tekelinde çalışan bir özel sektör kuruluşu olmamalıdır. Halk Sektörü ekonomide, üreticilerin, büyük sermayecilerin, tefecilerin ve aracıların sömürüsünden, tüketicileri de pahalılıktan kurtarıcı bir rol oynamalıdır. Her kooperatifin ve her ekonomik biriminyönetiminde ve denetiminde ortakların eşit olarak seçecekleri delegeler söz sahibi olmalıdır. Bütün işletmelerin yönetiminde söz sahibi olarak seçilmiş halk temsilcilerinin seçecekleri bir grup, halk sektörünün tümünün çalışma ve işleyişini gözetecek, uyarıcı ve denetim yetkisi olan bir konsey halinde çalışmalarını sürdürmelidir. Halk sektörü bu Konsey'in aldığı kararlar ve saptadığı ilkeler doğrultusunda çalışmalarını sürdürmeli, Konsey tüm ortakları temsil edecek bir yapıya kavuşturulmalıdır.

Tarımsal alandaki Halk Sektörünün birimleri yatırımcı kuruluşlarla uyumlu bir düzeni oluşturmalı, pazarlamayı da yapacak örgütlenmeyi de başarmalıdır. Böylece ekonomik hayat içinde yaygın, halkın kendi öz gelirleriyle kurduğu, Devletten kredi alarak geliştirdiği ve topluma ucuz hizmet götüren bir yapı yükselmelidir. Hatta parasal biriktirmesi olmayanlar Halk Sektöründe emeğiyle çalışarak bu sektöre ortak olabilmeli ve emeğiyle geçinenlerin bu tür katkısı da halk sektörünü gerçekten tüm emekçileri temsil eden bir içeriğe kavuşturulmalıdır."

DİSK Genel Başkanı Kemal Türkler Halk Sektörüne Sosyal Sigortalar Kurumunun, Sendikaların, MEYAK'ın, Ziraat Bankası'nın ve benzeri kurumların geniş katkıda bulunmalarının da istendiğini belirterek demecine şöyle devam etmiştir:

"Halk Sektörü içinde kurulacak yeni örgütlerin ortakları her coğrafî bölgede Birlikler kurarak uygulamaları izlemeli, bu Birlikler bir üst kuruluşu oluşturmalı ve bu kuruluş Devlet Plânlama Teşkilâtı ile tam bir işbirliği içinde çalışmalıdır. Bize göre temel ham madde üretimi ile enerji kaynakları ve Büyük Makina Sanayii ile Büyük Ulaşım devletin elinde olmalıdır. Kooperatifler yolu ile yapılacak yatırımlarda, Halk Sektörü içinde Devlet, yönetim ve finansman açısından öncülük etmeli, devlet kredi

si belli bir üniteyi bu krediye ihtiyaç duymayacak hale gelince, kredi yeni bir üniteye kaydırılmalı - dır. Bu düzen, Anayasanın öngördüğü, devletin güçsüzden yana olması ilkesini hayata geçirmeye yarayacak ve halkımızın ekonomik durumu sınıflar arasındaki aşırı farklılığı durduracak, sonra da sosyal adalet ilkelerine uygun bir düzeye getirecektir. Böyle - ce ulusal gelirin dağılımından daha âdil ölçülerle yararlanma yolu açılmış olacaktır."
rin dağılımından daha âdil ölçülerle yararlanma yolu açılmış olacaktır."

Çalışma hayatı ile ilgili olarak DİSK Yönetim Kurulunun saptadığı görüşleri DİSK Genel Başkanı şöyle özetlemiştir:

"Sosyal Sigortalar Kurumu Teşkilât Yasası çağ - daş sosyal güvenlik anlayışına uygun hale getiril - meli, tüm sigortalıların işkollarından özgürce se - çecekleri delegelerin, işverenlerin, bilim adamla - rının, Bakanlıklar temsilcilerinin eşit sayıdaki yetkili delegeleri ile oluşan bir Genel Kurul Kurumun yöneticilerini seçme, affetme, ibra etme veya et - meme hakkı ile donatılmalıdır. İşçi sendikaları ve işveren konfederasyonları temsil ettikleri sigortalı işçiler oranına göre Kurumun yönetiminde kendi temsilcileriyle temsil edilmelidir. Sosyal Sigortalar Kurumu koruyucu hekimliğe yönelmeli, ilâç fabrikaları kurmalı, hekim ve yardımcı hizmetler personeli için sağlıklı bir politika izlemelidir. Kuruma borçlu olanların belli bir süre içinde borçlarını ödemeye zorlanacak yollar bulunmalı ve yasalaştırıl - malıdır. Kurum, emekli işçilerin, memurlar gibi sağlık koşullarına uygun bir işte çalışmaları halinde aylıklarını kesmemelidir.

Bir an önce toplu sözleşme yetkisinin saptanmasında referandumun uygulanması yasalaştırılmalıdır. Grev hakkı genişletilmeli ve işçiler yasal olarak genel grev yapabilmelidir. Biz çalışma hayatına bütün kurum ve kurallarıyla demokrasinin egemen olmasını istiyoruz. Sendikalar arasındaki çekişmelere son vermek için işkolları yönetmeliği 16 işkolu ilkesine göre yeniden düzenlenmelidir."

RIZA KUAS ARAMIZDA

Londra ve New York'ta iki yıl tedavi edildikten sonra geçen yıl Almanya'da böbrek nakli yapılan eski TİP Milletvekili Rıza Kuas (42) iyileşerek İstanbul'a döndü. DİSK'e bağlı Lastik-İş Sendikası Genel Başkanı ve DİSK Genel Başkan Vekili olan Kuas'a kız kardeşi Meliha Kalkıcı'nın verdiği böbrek takılmıştır. Çok sıhhatli görülen Rıza Kuas "Memleketime ve dostlarıma kavuştuğum için mutluyum. Bütün sıkıntılarım bitti" demiştir.

TÜRKLER, GÜNER VE KAYA İSVEÇ'E GİTTİLER

Türkiye Maden-İş Sendikası'nın da üye olduğu ve dünyanın her yanında çalışan 12 milyon metal işçisini örgütliyen sendikalardan meydaha gelen Ulus - lararası Metal İşçileri Federasyonu'nun 23'üncü Kongresi 2-6 Temmuz 1974 tarihlerinde İsveç ' in Başkenti Stockholm kentinde yapılacaktır.

Kongreden önce IMF Merkez Komitesi 30 Haziran ve 1 Temmuz 1974 tarihlerinde yine Stockholm ' de toplanacaktır. IMF Merkez Komitesi üyesi olan Türkiye Maden-İş Sendikası Genel Başkanı Kemal Türkler bu toplantıda hazır bulunacaktır. IMF 'nin 23. Kongresinde Maden-İş'i temsilen Genel Başkan Kemal Türkler'den başka Genel Başkan Vekilleri Hilmi Güner ve Şinasi Kaya da bulunacaklardır.

KİMYA-İŞ İKİ KONGRE YAPTI

Kimya-İş Sendikası 4-5 Mayıs günlerinde olağan genel kurulunu toplamış ve geçen dönemin çalışmaları ibra edildikten sonra Genel Başkanlığa yeni - den Dinçer Doğu seçilmiştir. Ancak eski yürütme kurulu üyelerinden ikisinin seçimi kaybetmesi ve bazı tüzük hükümlerinin çelişmesi nedeniyle yeni İcra Kurulu, sendikanın yeniden Olağanüstü kongreye gitmesi kararını almıştır. Gündemde yalnız seçimlerin bulunduğu Kongre Başkanlığına DİSK Ge - nel Başkanı Kemal Türkler, Başkan vekilliklerine de sıra ile Kemal Sülker ve Hilmi Güner seçilmişlerdir.

Guruplaşan işçilerin karşılıklı iddia ve cevaplanmalarından sonra yeni seçimlere gidilmiştir. Genel Başkan Dinçer Doğu ve arkadaşları seçimleri ka - zanmışlardır.

Genel Başkanlığa Dinçer Doğu, Genel Başkan Vekilliğine Mehmet Atay, Genel Sekreterliğe Hüsamettin Bakan getirilmişlerdir.

AMELE BİRLİĞİNDE GREV

Sosyal-İş Sendikası Zonguldak Amele Birliği iş - yerinde 3 Haziran'da greve gitmiştir. İşyeri Zonguldak İş Mahkemesine grevi durdurmak istemi ile başvurmuş, Mahkeme istemi reddetmiştir. Sonun - da Sosyal - İş başarıya ulaşmıştır.

ÖNEMLİ BİR SEMİNER VE
ÖNEMLİ KONUŞMALAR

ICF Türkiye Koordinasyon Komitesi ve Maden-İş tarafından düzenlenen Uluslararası Sendikacılık Semineri 2, 3, 4 /Mayıs / 1974 günleri Belediye Sarayı'nda yapılmış ve seminerin ilk günü açılışta konuşan DİSK Genel Başkanı Kemal Türkler özetle şunları söylemiştir.

"274 ve 275 sayılı Sendikalar ve Toplu Sözleşme Grev ve Lokavt yasalarının değiştirilmesinde büyük yarar görüyoruz. Yasalarımıza referandum sistemi bir an önce getirilmeli ve işçilere sendika seçme hakkı verilmelidir."

Konuşmanın devamında partiler üstü siyaset görüşünün tersliğine değinen Kemal Türkler, "Sendikaların siyasal konularda ağırlıklarını koymaları kadar tabii bir şey yoktur. Sendikaların siyasetle uğraşmamaları gerektiği yollu sözlerin hala geçer akçe olmasına çalışıldığı nadir ülkelerden biri de Türkiye olsa gerektir. Bugün partiler üstü siyasetin övgüsünü yapacak veya sendikaların siyasetle uğraşmamaları gerektiği görünüşü savunacak olsanız başka dünyadan gelmiş gülünç insan durumuna düşersiniz" demiştir.

Seminerin diğer gününde konuşan ICF Genel Sekreteri Charles Levinson özellikle çok-uluslu şirketlerin kapitalist dünya ekonomisini ve siyasetini değiştirme yolunda olduğunu ve bu şirketler karşısında işçi sınıfının uluslar arası dayanışma içine girmesi gerektiğini belirtmiştir. Spekülasyonun bu şirketlerin özçalışmasında bulan Levinson, "onun için sendikalar, hükümetlerin onları ılımlı olmaya, sorumlu davranmaya ya da yurtseverliğe çağırmalarına kanmamalıdırlar" demiştir.

Seminerin bir diğer konuşmacısı TGWU Sendikası Yöneticisi ve İngiliz İşçi Partisi Milletvekili Bob Edwards özetle şöyle demiştir:

"Ulusal birleşmiş sendika hareketinin sona ermesinden sonra İngiliz Sendika Hareketinin tarihçesi dört dönemde incelenebilir:

Birinci dönem, işçilerin sendikalar yolu ile kendilerini kabul ettirme çabası.

İkinci dönem, tüm vasıflı işçileri içine alan ulusal sendikalar dönemi.

Üçüncü dönem, vasıfsız ve yarı vasıflı işçileri de içine alan sendikal hareket,

Dördüncü dönem ise güçlü sendikalar dönemidir.

Artık sendikalar toplumda dördüncü bir güç haline gelmişlerdir. Bu zaman da sendikaların istekleri şunlar olmuştur: Yaşanır bir ücret; daha kısa iş saatleri, ücretli tatiller, fabrikadaki çalışma koşullarının düzeltilmesi ve yeni yasalar çıkartılması, sanayinin yönetiminde işçilere danışılması, herkese iş bulunması ve devletin herkesi sigortalaması.

Fakat bütün bunlar işçi sınıfının sorunlarına temelli çözümler getirmemiştir. Ancak İngiliz İşçi sınıfı, İngiliz İşçi Partisi'nin kurulmasıyle beraber kendisine sosyalist çözüm yolları aramaya, bulmaya başlamış ve sınıfın kurtuluşunun sosyalizmde olduğu bilincine varmıştır."

Özcan Keskeç

Disk Başkan Vekili

Sosyal-İş Genel Başkanı

KESGEÇ S.S.K. MÜDÜRLER KURULUNDA

İlk defa işçi adaylarının da katılmasıyla Sosyal Sigortalar Kurumu'nun bütün işyerlerinde yapılan Müdürler Kurulu'na üye seçimin sonucu 27 Nisan 1974 tarihinde alınmış ve seçimi DİSK'e bağlı Sosyal-İş Sendikasının adayı Özcan Kesgeç kazanmıştır.

1945 doğumlu olan Kesgeç, 1969 yılında Sosyal-İş Genel Sekreterliğine 1971 yılında da Genel Başkanlığına seçilmiştir.

ALMAN YABANCILAR KANUNU DEĞİŞMELİ

İbrahim GÜZELCE

Alman Yabancılar Kanunu, Federal Almanya'da , iş alan her yabancının yarınını güvensizlik altında tutan önemli bir konu olmakta devam ediyor. İş gücüne duyduğu büyük ihtiyaç nedeni ile, çeşitli ülkelerden, bu arada Türkiye'den yabancı işçi getiren bir ülkenin, ne çağımızın koşullarına uyan, ne de yabancı işçi getiren bir ülkenin, ne çağımızın koşullarına uyan, ne de yabancı işçi istihdamı politikası ile bağdaşan ve DGB'nin deyimi ile ; "sadece göz yumma prensibine dayanan" bir kanunu, hala bugünkü halile yürürlükte tutma, başta DGB olmak üzere, çeşitli ilerici örgütlerce sert bir biçimde kınanıp, eleştiriliyor. Bu ilerici güçlerle, Alman toplumunun sağ duyulu bütün vatandaşları, bu kanunun eskimiş hükümlerinin, Federal Almanya'nın bugünkü koşullarına uyar biçimde değiştirilmesi için çaba harcıyor, mücadele ediyorlar.

Şurası bilinen bir gerçek ki, harp sonrası Almanya'sının pek uzun olmayan bir süre içinde güçlü ölçüde kalkınmasında, yabancı işçilerin işgücü önemli rol oynamıştır. Ama bu yabancı işçiler Alman makamlarının isteği üzerine kendi ülkelerinden Almanya'ya gelirken, yabancılar dairesinin kendilerini, günün birinde, akla gelmez sebepler yüzünden hudut dışı edebileceğini hiç bir zaman hesaba katmamışlardır. Bu akla gelmez sebepler öylesine çok yanlı ve öylesine insanlık dışıdır ki, günlük çalışmalarımızda sık sık karşılaştığımız AET dışı ülkeler işçilerini hedef alan bu kararlar karşısında izlenecek yolun saptanması da güçleşmektedir. Örneğin bu kararların sınırını, kimseye zarar vermeyen bir trafik kazası yapmış işçiden, bir kaç yıl bekledikten sonra, karısını ve çocuklarını Almanyaya getiren, fakat Yabancılar Polisi'nin arzu ettiği genişlikte bir ev bulamayan emekçi ailesinin Almanya dışına çıkarılmasını içeren kararlara kadar genişletebilirsiniz. Yabancılar Dairesi'nin takdir hakkı ön planda geldiğinden uygulamada böylesine çok yanlı farklılıklar görülmekte, bir memurun evet dediğine diğer bir memur hayır diyebilmektedir.

Halbuki, İkinci Dünya Harbi'nden sonra, gerek dünyamızda, gerekse bugün iki buçuk milyonu bulan yabancı işçi çalıştıran Federal Almanya'da çok şeyler değişmiş, fakat bu değişmeye uygun olarak değişmesi zorunlu olan Yabancılar Kanunu, gene DGB'nin deyimi ile, halâ; "geleneksel devlet iradesi üstünlüğü temel prensiplerine ve dar millî devlet görüşünden hareketle yapılan kısıtlamalara bağlı kalmıştır. DGB'nin işte bu Yabancılar Kanunu' nu günümüzün koşullarına uyan bir biçimde değiştirme çabaları, hem Federal Almanya'da iktidarda bulunan SPD/FDP çevrelerince anlayışla karşılanmış , hem de bu kanunun çeşitli haksızlıklarına hedef olan yabancı işçiler tarafından büyük destek kazanmıştır.

Bulundukları ülkelerden, ekonomik, sosyal, nedenlerle Almanya'da çalışmaya gelen yabancı emekçiler, bu ülkede, çeşitli zorlukları bir kenara bırakırsak, kendilerine gerçekten maddi olanaklar yaratan imkânlar kazanmışlar, fakat bu imkânlarını Yabancılar Kanunu'nun yukarıda değindiğimiz ; " göz yumma prensibine dayanan" maddeleri nedeni ile hiç bir zaman garanti altında hissedememişlerdir.

İki buçuk milyon yabancı emekçinin iş güvenliği üzerinde sallanan bu Demokles'in kılıcı, o korkulu keskinliğini ya içinde yaşadığımız şartlara göre değiştirecek, böylece, çağımızın en önemli varlığı olan "İnsan"ı her yanı ile içeren bir nitelik kazanacak, veyahut da, "sırf Alman menfaatleri göz önünde tutulduğunda bile küçümsenmiyecek mahzurları bulunan" bugünkü "çağdışı" varlığını sürdürecektir.

Bu soruna, başta DGB ve ona bağlı sendikalarla, diğer bütün ilerici güçlerin verdikleri mücadelenin biçimi ve gelişmesi açıklık kazandıracaktır.

Kamu Kesimi Ve İşveren Sendikaları

Doç.Dr. Alpaslan Işıklı

1961 Anayasasiyle çerçevelenen ortam içinde işveren sendikalarının gelişmesini tahrik eden bazı unsurlar belirmiştir. Özellikle 1963 yılında 274 ve 275 sayılı yasaların yürürlüğe girmesinden sonra, esas olarak işçi sendikalarının canlılık kazanmasına bir tepki olarak belirginleşen bu gelişme, çeşitli alanlara yayılan ve çeşitli boyutlarda derinleşen bir görünüm kazanmıştır. Üçüncü Beş Yıllık Kalkınma Planına göre, ülkemizde işkolu esasına göre kurulmuş ve 1.100 kadar işletme işverenini kapsayan 18 işveren sendikası mevcut bulunmaktadır.

Ülkemizde işveren sendikaları gelişirken kamu kesiminin önemli bir bölümünü de bünyeleri içine almışlardır. Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu (TİSK) nun 1967 yılında yapılan VI. Genel Kuruluna sunulan faaliyet raporunda "işveren kanadını, kuvvetlendirmek için özel ve devlet sektörü gibi bir ayırım gözetmeden aynı millî sendikalarda toplamak" Konfederasyonun tümünün benimsediği bir hedef olarak yeralmıştır. Halen çeşitli nitelikteki çok sayıda kamu kurumu ve bu arada doğrudan doğruya bir bakanlık bünyesinde yeralmış bulunan ve iktisadi işletme özelliği taşıyan bazı birimler, özel kesim işverenleriyle birarada işveren sendikaları içinde örgütlenmişlerdir. Ülkemizde görülen bu durumun bir benzerine (İngiltere'de özel kesime dahil iken işveren sendikalarına üye olan ve sonradan devletleştirilmiş olmalarına rağmen bu ilişkileri kesilmemiş bulunan bazı iktisadi kurumların durumu hariç tutulursa)başka herhangi bir ülkede mevcut uygulamalar içinde rastlamak kabil olmamaktadır.

Bu yazıda güdülen amaç, kamu kesimine dahil veya bütünüyle kamu kesimine dahil olmamakla beraber kamunun iştirakiyle ve özel kanunlarla kurulmuş ve işletilmekte olan çeşitli niteliklerdeki kurum, işletme ve teşebbüslerin, çeşitli işveren sendikaları içinde yeralmalarının, mevzuatımız, hukuksal ve toplumsal düzenimiz karşısındaki durumunu açıklamaya çalışmaktan ibaret olacaktır. Bunu yaparken belirtilmesi gerekli hususları maddeler halinde sıralayacağız:

1) 274/1317 Sayılı Kanunun 3. cü maddesinde " Bu kanun bakımından işveren sayılan gerçek ve tüzel kişiler, işveren sendikalarına üye olmak hakkına sahiptir" hükmü yeralmaktadır. Kamu kesimi sözkonusu olunca bu kesimde "işveren sendikalarına üye olmak hakkına sahip" "gerçek ve tüzel kişiler"in kimler olabileceği sorusu ayrı bir anlam ve önem kazanmaktadır. Zira, açıktır ki İdare Hukukunun temel esaslarına göre, bölünmez ve tek bir tüzel kişiliğe sahip olan devletin ayrılmaz birer parçasından ibaret bulunan ve ayrı birer tüzel kişilik teşkil etmeyen organlarının, bu arada bakanlıkların, genel müdürlüklerin... ve onlar içinde yeralan çeşitli birimlerin işveren sendikalarına üye olmalarına anılan madde karşısında imkân görülmez.

Buna rağmen aynı maddede yeralan "işveren vekilleri bu kanun bakımından işveren sayılırlar" hükmünden yararlanarak iktisadi işletme özelliği taşıyan veya bunları bünyesinde barındıran kamu birimlerinin temsilcisi durumunda bulunan görevlilerin, bu sıfatlarıyla, işveren sendikalarına üye olabilecekleri görüşü savunulmak istenebilir. Ancak, unutmamak gerekir ki bu durumda birden fazla işveren vekili mevcut bulunmakla beraber, bunların hepsi aynı ve tek bir işvereni yani devleti temsil etmektedirler; Dolayısiyle, işveren sendikasına şu veya bu yolla üye olan devlettir.

Bir kamu tüzel kişisi olan devletin, Anayasa Mahkemesinin 1967 t.li bir kararıyla da belirlendiği üzere birer özel hukuk tüzel kişisi olan sendika örgütlerine, bu arada işveren sendikalarına üye olması, bir canlı organizmanın hücrelerinden birisi içine sıkışmaya çalışması kadar mantık kurallarına aykırı değil midir? Kaldı ki Anayasanın belirlediği devlet kavramına bağlı kalındığı sürece, Türkiye Cumhuriyetini işçi devleti saymak mümkün olmadığı gibi, bir işveren örgütüne üye yapmak da bu örgütü oluşturan sosyal sınıfın devlet üzerindeki egemenliğini tescil anlamına geleceğinden oldukça cür'etkâr bir tutum sayılabilir.

Şüphesiz bu madde içinde söyledikleri̇miz, bağımsız bir tüzel kişiliğe sahibolmayan kamu kesimi birimleriyle ilgilidir. Örneğin, Matbaa İşverenleri

Sendikasına üye olan Millî Eğitim Bakanlığı Basımevinin durumu böyledir. Bundan sonraki kısımlarda yeralan açıklamalar,bağımsız bir tüzel kişiliğe sahibolmakla beraber, kamu kesiminde yeralan veya kamunun iştirakiyle kurulmuş ve faaliyette bulunan birimlerle de ilgili olacaktır.

2) İşveren sendikaları, işçi sendikaları gibi, belli ölçüde de olsa siyasetle uğraşmalarına kanunen imkân tanınmış bulunan kurumlardır. Esasen, uygulamada da işveren sendikaları adına, özellikle TİSK adına, siyasal nitelikte çeşitli görüşler ortaya konulduğunu, çeşitli eylemlerde bulunulduğunu görmekteyiz. İşveren sendikaları bu alandaki fonksiyonlarını yerine getirirken belli bir partiye karşı ve diğer belli bir partiye destek olacak yönde tavır alabilmektedirler. Örneğin, koalisyon teşkili için çaba sarfedildiği günlerde, koalisyonun bileşimi konusunda, TİSK'in CHP'nin görüşleri karşısında ve AP'ye destek olacak doğrultuda çıkışlar yaptığı hatırlardadır.

İşveren sendikalarının tıpkı işçi sendikaları gibi bu tür eylemlerde bulunmalarına elbette ki kanunen bir engel yoktur. Ancak, bu örgütlerin üyeleri arasında devleti temsilen "işveren vekili" sıfatıyla bazı kamu görevlilerinin veya bağımsız tüzel kişiliğe sahip olsalar da tamamen veya kısmen kamusal nitelik taşıyan birimlerin yeralmaları halinde beliren durumun hukukiliğini savunmak olanaksızdır. Kamu kurumlarının ve kamu sermayesinin, dolaylı bir biçimde de olsa partizanca tutumlara alet edilmesi, kamusal kurum ve teşebbüsleri de temsil edecek biçimde partizanca faaliyetlerde bulunulması mümkün görülebilir mi? Ayrıca devleti veya çeşitli kamu kesimi birimlerini temsilen işveren sendikaları içinde yeralan ve çeşitli faal görevlerde bulunan kişilerin, haiz oldukları yasal statü ile bu örgütlerin taşımakta oldukları böylesine açık politik nitelik nasıl bağdaştırılabilir?

3) Sendikalar Kanununun 22/2 maddesinde "Genel ve katma bütçeli idarelerle mahalli idareler ve bunlara bağlı sabit ve döner sermayeli müesseseler, sermayesinin tamamı Devlet tarafından verilmek suretiyle kurulan iktisadi teşekkül ve müesseselerle sermayelerinde Devletin iştiraki bulunan bankalar, kamu kurumu niteliğindeki meslekî teşekküller dahil olmak üzere özel kanunlarla kurulan bankalar ve teşekküller, bu bendde zikredilen idare, teşekkül ve bankalar tarafından ödenmiş sermayesinin en az yarısına katılmak suretiyle kurulan teşekküllerle bunların aynı nisbette katılması ile kurulan müesseseler, işbu kanuna göre kurulan meslekı teşekküllere herhangi bir şekilde malî yardım ve teberruda bulunamazlar." hükmü yeralmaktadır. Maddede zikredilen nitelikte çeşitli kamu kesimi birimlerinin işveren sendikalarına üye olmasıyla doğan durumun kanunun ihlali sonucunu meydana getirmiş olduğu açıktır. Zira bu durumda, ödenen aidatlar, devlet kesesinden işveren sendikalarına sağlanan yardımların yalnızca bir kalemini teşkil etmekte, buna ilave olarak ortak fonlar teşkili, ek ödentiler, teberrular yoluyla çok daha geniş bir maddi yardım imkânı sağlanmış bulunmaktadır.

4) Kalkınma Planımız kamu kesimi için emredicidir. Oysa, kamu kesimi, işveren sendikalarına dahil olduğu ölçüde, bu kesimde başta ücret politikası olmak üzere yürütülecek iktisadi ve sosyal politikaya ilişkin çeşitli kararların alınması ve uygulanması yetkisi geniş ölçüde işveren sendikalarına devredilmiş olmaktadır. Bu durum ise Planın kamu kesimi için emredici olması ilkesine aykırı bir sonuç teşkil etmesinin yanısıra, siyasal iktidarın yetkilerinin önemli bir kısmının sermayedarlar tarafından doğrudan doğruya kullanılmasından başka bir anlam ifade etmemektedir.

Bu durumun pratikte ne gibi istikametlerde istismar edilebileceği ise yakın bir geçmişte bir işveren sendikası tarafından yürütülen toplu sözleşme görüşmelerinin çıkmaza girmesiyle patlak veren (sermayesinin yarısı Devlete ait ve özel kanunla kurulmuş) ERDEMİR grevi dolayısiyle açıkça ortaya çıkmıştır. Bu grev dolayısiyle devlet ve işçiler zarar görmüşlerdir ama demir karaborsacılarının yararlandığı geniş fırsatlar doğmuştur.

Buraya kadar yaptığımız açıklamalar, işveren sendikalarının kamu kesimini de içerecek yönde göstermiş oldukları gelişme ile ilgilidir. Buna karşılık, kamu kesiminde yeralan çeşitli "işveren"lerin kendi aralarında örgütlenerek kamu kesimine özgü bir işveren sendikacılığı oluşturmaları savunulabilir. Nitekim, DPT 1972 yılı İcra Programında bu konuya ilişkin olarak şöyle bir tedbir öngörülmüş bulunmaktadır: "Sendikalaşma ve Toplu Sözleşme düzeninin kapsamı içinde olan kamu iktisadi teşebbüsleri ve Genel-Katma bütçeli kamu kuruluşlarının iş kolları itibariyle kamu işveren sendikaları, federasyonları ve en üstte konfederasyon biçiminde örgütlenmeleri program yılı içinde gerçekleştirilecektir."

Ancak, belirtmek gerekir ki yukarıda maddeler halinde ortaya koyduğumuz hususlar, kamu kesimine özgü bir işveren sendikacılığı bakımından da esas itibariyle geçerlidir. Ayrıca, sendika denilen sosyal kurumun belli meslek gruplarının çıkarlarını korumaya yönelik olduğu da unutulmamalıdır. Devletin veya devlet kurumlarının sendika üyesi olması, devletin hak tanıyıcı ve dağıtıcı olması iddiasıyla nasıl bağdaştırılabilir?

Esasen, yukarıda zikredilen tedbir, uygulamada

yankı uyandırmadığı gibi daha sonraki programda terkedilmiş, onun yerine kamu kesiminde iş ilişkilerini ahenkli bir biçimde yürütmek ihtiyacına cevap vermek üzere Başbakanlık bünyesinde "Kamu Kesimi Endüstriyel ilişkiler Birimi" kurulması öngörülmüş bulunmaktadır.

İşveren sendikalarının kamu kesimini de içerecek bir gelişim göstermiş olmaları, son yılların iktidarlarının temel iktisadi ve sosyal felsefelerine uygun bir uygulamadır. Bu yolla özel teşebbüsün denetim ve yönetim alanı, kamu kesiminin sınırları içinde de genişlemiştir. Yeni iktidarın, kamu kesimini gerçekten Devlete ait olmaktan çıkaran bu duruma son vermesi, yasaların gereğine uygun olduğu gibi, altı oktan biri olan devletçilik ilkesinin doğrultusunda bir uygulama teşkil edeceği için beklenebilir.

DİSK'e Bağlı Sendikalar

BARDER-İŞ		KİMYA-İŞ	Tel:27 70 42
BASIN-İŞ	Tel: 27 67 37	LASTİK-İŞ	Tel:25 42 70
DEVRİMCİ YAPI İŞÇİLERİ SENDİKASI	Tel:2I 28 95	MADEN-İŞ	Tel:47 33 98
GIDA-İŞ	Tel:2I 30 47	SOSYAL-İŞ (İst)	Tel:26 74 44
HÜRCAM-İŞ	Tel:27 84 02	GENEL MERKEZ	Tel:I2 59 2I
KERAMİK-İŞ	Tel:27 84 02	TÜMKA-İŞ	Tel:21 28 95
		TURİZM-İŞ	Tel:49 00 90

Yurt Dışındaki İşçiler

Almanya'daki Türk İşçileri ve
sorunların Bilim adamları
çeşitli açıdan incelediler

Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Almanya'daki Türk İşçileriyle ilgili durumu bilimsel şekilde inceleyen bir seminer düzenlemiştir. Seminere DİSK temsilcisi de katılmış ve bilim adamları görüşlerini şöyle özetlemişlerdir.

Prof. Dr. Seza Reisoğlu'nun tebliğ özeti şöyledir:

"Yabancı İşçilerin Almanya'da çalışabilmeleri - Ortak Pazar dahil ülkeler hariç- bir çalışma izni almalarına bağlıdır. Genel hükümlere göre, her yabancı Almanya'da çalışmak için başvurabilirse de , Almanya yabancı işçi ihtiyacını büyük ölçüde, ikili anlaşmalar yaptığı ülkelerden temin etmektedir. Türkiye ile Almanya arasında da 1961 yılında imzalanan bir işçi sevki anlaşması mevcuttur.

Almanya'da çalışan Türk işçileri, çalışma şartları yönünden genellikle Almanların tabi oldukları iş mevzuatı hükümlerine tabi olmaktadırlar. Örneğin Türk işçileri de tıpkı Almanlar gibi sendikalar kurmak, sendikalara üye olmak, toplu iş sözleşmelerinden yararlanmak, işletmelerde yönetime katılmak ve greve başvurmak haklarına sahiptirler.

Ayrıca Almanya'ya İş ve İşçi Bulma Kurumu kanalıyla gönderilen Türk işçilerinin ve Alman işverenlerin imzaladıkları tip çalışma sözleşmelerinden, Türk işçilerine aynı işi yapan Alman işçilerinin aldığı ücret ve diğer hakların sağlanacağı ve Türk işçileri sendikalara girmeseler dahi bunların toplu iş sözleşmeleri hükümlerinden yararlandırılacakları yazılıdır.

Almanya'da Türk Hukukundan farklı olarak genel bir İş Kanunu, Sendikalar Kanunu ve grev ve lokavtı düzenleyen kanunlar bulunmaktadır. İş akitleri Alman Medeni Kanununun hizmet akdi hükümlerine , sendikalar derneklerin tabi oldukları hükümlere göre değerlendirilmektedirler. Ayrıca işçileri feshi ihbarlara karşı koruyan özel bir kanun bulunmakta ve Türk işçileri de bu kanunun koruyucu hükümlerinden yararlanmaktadırlar.

Almanya'da sosyal güvenlik mevzuatı genellikle tüm işçilere -Alman ve yabancı işçi ayrımı yapılmaksızın-, ancak Almanya'da bulundukları süre için uygulanmaktadır. Buna karşılık Almanya'dan ayrılan Türk işçilerinin emeklilik ve diğer haklara Türkiye'de de sahip olmaları, her iki ülke arasında 1965 yılında imzalanmış olan bir sosyal güvenlik anlaşması ile sağlanmıştır.

Profesör Dr. Tuğrul Ansay'da Türk işçileri yönünden Alman Yabancılar Kanunun'nu ele almış ve görüşlerini şöyle belirtmiştir:

Almanya'da çalışan Türk işçilerinin yabancılar hukukuna ilişkin sorunları Alman Yabancılar Kanununda düzenlenmiştir. Bu Kanun, işçilerimizin Almanya'da oturması ve oradan dışarı çıkarılması konularında "Almanya'nın çıkarları" kıstasını getirmek suretiyle, ilgili mercilere geniş takdir yetkisi vermiştir. Gerçi bu yetkinin kullanılmasında Federal Hükümet tarafından hazırlanmış Yönetmelik ve İçişleri Bakanlığınca hazırlanmış Talimat yol göstermektedir. Fakat bunlar yeterli olmadıklarından Yabancılar Dairesi farklı kararlar verebilmekte bundan da işçilerimiz huzursuz olmaktadır. Mahkeme uygulaması ancak son yıllarda bu takdir yetkisinin sınırlandırılması yönünde gelişebilmiştir.

Yabancı işçilere oturma izni çalışma izni ile bağlantılı olarak verilmektedir. Çalışma izni olmayanın oturma izni alması engellenmiştir. Bu nedenle de oturma izinleri kısa süreli olarak verilmektedir. Çalışma izninin bulunması oturma iznini garantilemez Çünkü yabancının Almanya'da bulunması bu ülkenin çıkarlarını zarara uğratacaksa oturma izninin verilmemesi mümkündür.

Yabancıların yurt dışı edilmesinde de Almanyanın çıkarları kıstası uygulanmaktadır. Bu genel kıstasa ilâveten bazı özel haller de dışarı çıkartma nedeni olarak gösterilmiştir. Son zamanlarda dışarı çıkartma uygulamasında bir yumuşama olduğu söylenebilir.

Oturma izninin uzatılmaması veya dışarı çıkarma kararı aleyhlerine idarî mahkemelere baş vurulabilir. Dışarı çıkarma kararı aleyhinde açılan dâva

nın tenfizi durdurmayacağı görüşünde eski sert uygulamadan ayrılınmıştır."

Dr. Ahmet Y. Gökdere ise Batı Avrupa'da işgücü akımını incelemiş ve tebliğini şöyle özetlemiştir:

Başlangıçta yararlı görülen hattâ özendirilen öyle olgular vardır ki, ancak dikkatlerden kaçmış bir hızlı gelişme sonunda öngörülmedik sorunlar yaratacak boyutlara eriştiğinde tüm sorumlu kafaları üzerine çeker. Akdeniz yöresinin yoksul ülkelerinden batının endüstriyel toplumlarına yönelen işgücü akımı da bunlardan biridir.

Türk işgücü bu akıma geç katılmıştır. Buna rağmen göç kısa zamanda bütün tahminleri aşan boyutlara ulaştı. Gerçekten, bugün nüfusumuzun % 2'si, çalışabilir yaştaki her otuz kişiden biri yurd dışında, özellikle B. Almanya'da bulunuyor. Kaçak işçilerle işçi yakınları da dikkate alındığında bu oranlar daha da yükselecektir. Böylesine geniş kapsamlı bir akımın toplumumuzun çeşitli kesimlerini etkilemesi doğaldır. Nitekim, ülkemizdeki yaygın işsizlikte geçici bir hafifleme belirmiş, döviz havaleleri dış ödemeler dengesinde olumlu gelişmelere yol açmıştır. Buna karşılık, biriken döviz rezervleri sorunlar yaratmış, işçi dövizleri son yıllardaki enflasyonun başlıca nedenlerinden biri olarak görülmeğe; yer yer nitelikli işgücü kıtlığından yakınılmaya, ekonomimizin dışa bağlılık oranın arttığı ileri sürülmeğe başlanmıştır. Ne var ki, yetkililer uzun süre, "olanak ölçüsünde çok sayıda işçi gönderme ve en fazla dövizi elde etme "şeklinde özetlenebilecek bir politika izlemişler; yukarıda değindiğimiz sakıncalara ancak son zamanlarda eğilmişlerdir. Sakıncaları ortadan kaldırıp işgücü akımından ulusal ekonomimize maksimum yararı sağlayacak çözümler üzerinde yoğun bir tartışmanın başladığı sıralarda ise, başta B. Almanya olmak üzere işçi ithal eden Batı Avrupa ülkelerinin petrol bunalımını öne sürerek AET dışından işçi alımını durdurmaları, soruna yeni bir görünüm kazandırmıştır. Gerçekte, hızlı işgücü akımı bu ülkelerde de beklenmedik sorun ve sakıncalar yaratmıştı.

İşgücü akımının geleceği, para ve enerji bunalımında olumlu çözümlemelere gidilerek dünya konjonktürünün yeniden canlanmasına, batılı işverenin Türk işçilerini tercih eğilimine, AET ile aramızdaki anlaşmalar çerçevesinde işgücünün serbest dolaşımı yönünde koparacağımız ödünlere, işgücü ihraç eden rakip ülkelerin muhtemel işgücü politikalarına bağlıdır. İşgücü göçü tekrar başlamasa da önemini sürdürecektir. Zira, halen yurd dışında bir milyonu aşkın ve kısa dönemde yurda dönmeyi düşünmeyen yurtaşımız bulunmaktadır.

Çözümü Gerekli Sorun

506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununda, Kıdem tazminatlarından sigorta primi kesilip, kesilme - yeceği hakkında, kesin bir hüküm yoktur.

Bu nedenle, ilgililerce Yargıtay'a baş vurulmuş ve Yargıtay kararlarına muvazi olarak, Sosyal Si - gortalar Kurumu Genel Müdürlüğünce tatbikata ge - çilmiştir.

Nitekim, 27.11.1958 gün ve 512 sayılı Genelge ile Kıdem tazminatlarından sigorta primi kesilmemesi bildirilmiş, bu genelge 22.8.1960 gün ve 590 sayılı Genelge ile yürürlükten kaldırılmış ve yine 22.10. 1965 gün ve 963 sayılı Genelge ile tekrar yürürlüğe konulmuştur.

Sosyal Sigortalar Kanunun muvacehesinde. 18 ya- şında işe giren bir kimse, şartları ifa ettiği tak - dirde, normal olarak 25 yıl sonra, 43 yaşında te - kaüt olabilecektir. Bu kimsenin askerlik sonrası fa- raza 22 yaşında evlendiğini 23, 25, 27, yaşların - dayken birer çocuğu olduğunu kabul edelim. Bu ço- cukların 15 yaşına gelişlerine kadar pek masrafla - rının olmıyacağı, bundan sonra Lise, Yüksek tah - sil ve evlenmeleri için yapılacak masraflarının yük sek meblâğlara muhatap olacağı tabidir. Bahse ko - nu kimse 43 yaşında emekliye ayrıldığında çocukla rından en küçüğü 16 ve en büyüğü 20 yaşında ola - caktır ki, bu babanın hakiki masrafları bundan son ra başlıyacaktır. Bu baba başka bir işe de gireme- yecek, kendi hesabına iş göremez ise mecburen al dığı yaşlılık aylığı ile zar zor geçinmeye gayret edecektir.

506 sayılı Kanunun 77. maddesinin son bendinden yararlanarak, bazı kimselerin yaşlılık aylığı alma- ya hak kazanacakları tarihe yakın, aylığa esas ola- cak yıllarda, en yüksek yaşlılık aylığı almak için, ikinci ve hatta üçüncü işyerlerinde de çalışma ve si gorta primi ödeme gaye ve gayelerine ulaşmaları , siz'lercede malûmdur. Muvazaa yönü bir yana, bir den ziyade yerde çalışma yeteneklerine sahip olmı yanların hali ne olmaktadır? Ekseriyeti teşkil eden bunlar, yalnız bir yerden aldığı hakiki ücretlerine muvazi olarak yaşlılık aylığı alabileceklerdir. Bu kimsenin zamanında, başka yerlerde de çalışmaya imkânı yok ise, bunu yarın için kendi ve çocukları hayat boyunca mı çekeceklerdir.

193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 25. maddesi - nin 7. fıkrasında, 12 aylık ücret tutarını aşan Kı - dem Tazminatı farkının, ÜCRET OLARAK vergiye tabi olduğu, belirtilmektedir.

Kanunda sarahat olmadığı için, ÜCRET OLARAK vergiye tabi bu fark ücret midir, değil midir şekli münakaşa mevzuudur. Ancak Yargıtay kararlarında, bunun ücret olamıyacağı, ücret gibi vergilendirile - ceği ileri sürülmektedir.

506 sayılı Kanunun 77. maddesi ruhu itibariyle olduğu gibi Yargıtay kararları ve Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğü tamimleri-9.12.1957 gün ve 129870 sayılı yazıda özcümle "... İşçi ücretleri ne mukaddem bir tarih itibariyle yapılan zamlar,ta allûk ettiği takvim ayları zarfında tediye edilme - miş olsa dahi,...., o ayların kazanç tutarlarına it hal edilir.." denmektedir-sonradan ödenen ücret farklarının, tediye tarihine göre olmayıp, müstahak olduğu aylara göre sigorta primine tabi tutulacağı , şeklindedir.

Yine aynı Kanunun 78. maddesinde günlük tavan belirtilmesine rağmen aylık gösterilmemektedir. Bu diğer maddelere muvazi olarak, aylık tutarı günlü- ğünün 30 katı olarak kabul edilmektedir.

Tatbikat, aylık için günlük tavanın 30 katı şeklin de yapıldığına göre, yıllığında bu miktarın 12 katı olması, Kanunun 77. maddesinde belirtilen istihkak ları haricindekiler için, mümkün olabilir.

193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 21. maddesi - nin 7. fıkrasına muvazi olarak, "Kıdem tazminatla rının 12 aylık ücret tutarını aşan kısmı Kanunun 78. maddesinde belirtilen günlük tavanın 360 katı ait oldukları yıllara göre aşılmamak şartiyle, geriye doğru yıllarda hak edilmiş ücret farkı gibi sigorta primine tabidir" şeklinde fıkra veya karar ittihazı, biz işçilerin Kanuni kaybını bu yönden önliyecektir.

Şöyleki:

A 25 yıl çalışmış, 1974 yılında beher yıl için bi rer aylık üzerinden, 3.000.-TL. aylıkla (25X3.000 -) 75.000 - TL. kıdem tazminatı almış ise

A geriye doğru (25-12) 13 yılda, her yıl tavan tutą rından asgarî 3.000.-TL. noksan, sigorta primi- ne muhatap ücret aldığını kabul edersek dahi, 1973 ten 1960 yılına kadar her yıla ait 3.000.- er lira - dan (13X3.000 39.000.-TL.) üzerinden sigorta pri- mi ödeyecektir.

Bunun işçiye yükliyeceği külfet % 10'dan 3.900.- TL. işverene yükliyeceği külfet % 13 ortalamasın - dan 5.070.-TL. olacaktır.

Buna karşılık işçinin yaşlılık yönünden kârı,3.000 .-TL. nın % 70 2.100 .- TL. olmasından, ilk bir buçuk sene kesilen sigorta primi kadar meblâğı ge ri almış olacak ve takriben her yıl 2.100.-TL. ol - masından, ilk bir buçuk sene kesilen sigorta primi kadar meblâğı geri almış olacak ve takibeden, her yıl 2.100.-TL. daha fazla ihtiyarlık aylığı alacak - tır.

Türkiyenin Hızla Sanayileşmesi Ve İki Rapor

1974 yılı başında, Türkiye'ye Yardım Konsorsiyumu'nun hazırlamış olduğu bir rapor yayınlandı.

Bu raporu, Mart ayı içinde Dünya Bankası tarafından Türkiye ile ilgili olarak yayınlanan ikinci bir rapor izledi.

Türk ekonomisinin geleceği ve özellikle Türkiyenin sanayileşmesi konusunda bazı dış, uluslararası örgütlerin görüşlerini ve tavsiyelerini yansıtan bu raporların üzerinde durmada yarar görüyoruz.

Bilindiği gibi, Türkiye'ye Yardım Konsorsiyomu, Türkiye'ye yardım yapması söz konusu olan ülkelerin aralarında kurdukları bir tür klüp. Konsorsiyum, Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (OECD) Konseyi'nin 10 Temmuz 1962 tarihli kararı ile kurulmuştur. Bu kararda Konsorsiyum şöyle tanımlanmaktadır: "Türkiye'nin ekonomik kalkınmasına katkıda bulunacak üye ülkelerin kurduğu de facto bir birlik".

Burada sözü edilen "katkı"kelimesinden ise şu anlaşılmaktadır:

"Türkiye'nin ekonomik kalkınma programlarına yardımcı olabilecek, borç, hibe, teknik yardım gibi eylemler veya Türkiye'de özel yatırımları veya Türkiye'yi ticarî kredilerin akışını kolaylaştıracak her türlü tedbirler."

Uluslararası İmar ve Kalkınma Bankası'nın kısa adı olan Dünya Bankası ise 1946 yılında kurulmuştur ve merkezi Amerika'da, Washington'dadır. Yine merkezi Amerika'da, Washington'da bulunan buna benzer bir örgüt te Uluslararası Para Fonu'dur. Uluslararası Para Fonu'nun görevinin uluslararası ödemelerde akıcılığı sağlayarak ticareti geliştirmek olmasına karşılık, onunla ikiz bir örgüt biçiminde olan Dünya Bankası'nın amacı ise ," dünya ticaretinin dengeli gelişimi" ile "uluslararası yatırımların çok taraflı nitelik kazanması"nı sağlamaktır.

Adında "uluslararası" sözcüğü bulunmasına karşın uzun süre bir Amerikan kuruluşu gibi çalışan bu kuruluş, gelişmekte olan ülkelerin ön plana çıkması ile bu ülkelerle ilgilenmeye başladı.

Başkanlığını eski Amerikan Savunma Bakanlarından Robert Mc Namara'nın yaptığı Dünya Bankasının son zamanlarda karşısına yeni bir sorun da çıkmış bulunuyor. Petrol üreten Arap ülkelerinde toplanan dolarlara karşılık Batı ekonomilerine alıcı bulmak. Bunu sağlamanın en iyi yolu da, dolarları, Batı'dan yapılan ithalâtı ikame edecek sanayilerin kurulmasını önliyerek Batı'ya akıtmak.

Dünya Bankası, petrol ülkelerinin biriken dolarlarının gelişmekte olan ülkelere kredi olarak verilmesi işi ile de ilgileniyor. İstiyor ki, bunlar önce

kendisine borç olarak verilsin ve o da bunları kredi olarak dağıtsın. İran'ın bu öneriye yandaş olmasına karşılık, bazı Arap ülkeleri, böyle bir politikanın kendi olanaklarının Amerikan hükümetinin denetimi altına girmesi anlamına geleceğini önü sürerek buna karşı çıkıyor.

Yardım Konsorsiyumu'nun raporunda:"Türkiye'nin teknik gücü, iç pazarın hacmi, doğal kaynakları göz önüne alındığında, uluslararası rekabet gücü en çok olan endüstriler yiyecek, içki, tekstil ve giyim kolları olmaktadır" deniliyor.

Ortak Pazar'a olan yükümlüler nedeniyle yatırım ve ara malları sanayilerinin kurulmasına öncelik verilmesini eleştiren ve gemi, uçak, petro-kimya gibi sanayilerin çok daha sonra kurulması gerektiğini öne süren rapor Türkiye'nin sanayileşmesine ters düşmektedir.

Birinci Beş Yıllık Kalkınma Planı döneminde Konsorsiyum Başkanı olan ve daha önce Konsorsiyumda Batı Almanya'yı temsil eden Dr. Kaiser ve çevresindekiler, o zamanlar da, Türkiye'nin ancak turizm ile kalkınabileceği görüşünü yaymak istemişler ve Antalya'nın yakınında Side bölgesinin turistik alt yapı hizmetlerinin geliştirilmesini ön plana almışlardı.

DR. Kaiser halen, Antalya ve Side bölgesinde büyük turistik yatırımlar yapan bir ortaklığın paydaşı ve yöneticisi, Türkiye'nin turizm ile kalkınacağı tezine gelince, Konsorsiyum'un son raporunda şöyle yazılı:"turizm gelirleri bekleyişlerin gerisinde kalmıştır."

Türkiye dışarıya borçlanmayı sürdürmeli ve daha çok borçlanmalı ve sermaye malları üretecek sanayileri kurmaktan vazgeçmeli ve kısacası eski düzeni bozmamalı derken, bakalım Dünya Bankası ne gibi önerilerde bulunuyor.

Özetle, "Tarıma ağırlık verin ve kalkınma hızınızı düşürün" diyen Dünya Bankası'nın "Türkiye'nin Ekonomik Kalkınması" adını taşıyan raporunda Ecevit Hükümeti'ne şu tavsiyelerde bulunuluyor:

-Türkiye, tarım kesimine daha çok ağırlık tanıyarak bu kesimin geliştirilmesi için daha çok kaynak ayırmalıdır.

-Türkiye, ithalâtını tümüyle libere etmelidir.

-Türkiye, tüketime yönelik mal ve hizmetlerin üretiminin artırılmasına öncelik vermelidir.

-Türkiye, toplam yatırımlar içinde sanayi yatırımlarının payını azaltmalıdır.

Dünya Bankası raporunda Türkiye'nin kalkınma stratejisini, sanayileşme yerine tarım kesiminin geliştirilmesi politikasına çevirmesi isteğinin bir nedeni olarak ta, uluslararası ticaretin "karşılaştırmalı üstünlükler" ilkesinin ihmal edilmiş olduğu gösterilmektedir.

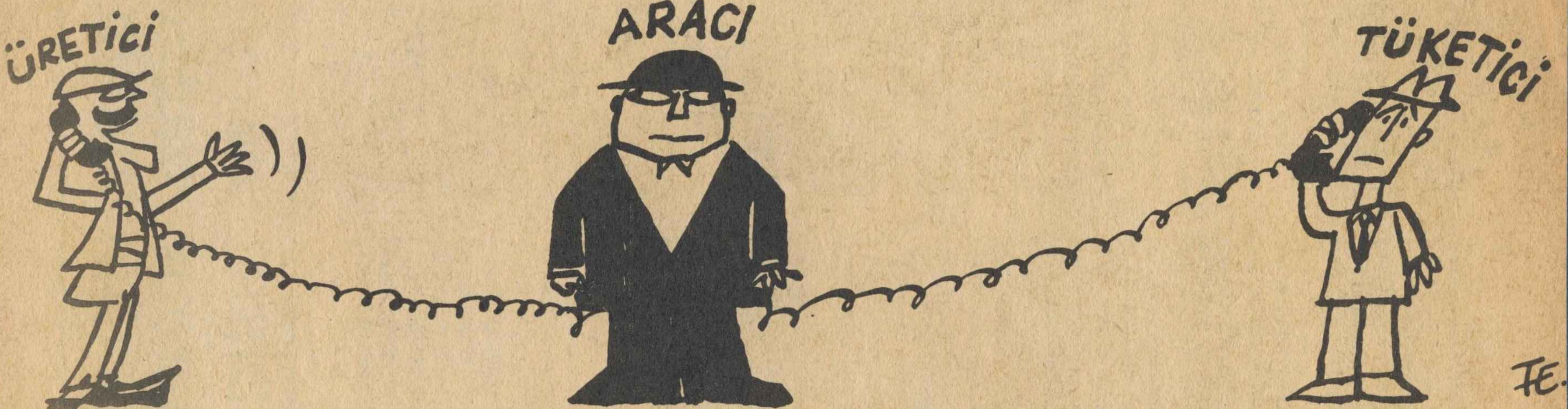
Bir kez, karşılaştırmalı üstünlükler ilkesinin öngördüğü yararların gerçekleşmesi için gerekli olan bazı koşullar gelişmekte olan ülkelerde yoktur. Gelişmekte olan ülkelerde, örneğin, ne tam rekabet koşullarına, ne tam çalışma düzeyinde olan bir ekomiye, ne de gerçek sosyal maliyetleri yansıtan parasal maliyetlere rastlarız. Oysa, söz konusu ilke bu koşulları varsayar.

Bu ilke ise, gelişmekte olan ülkelerin sanayileşmeden vazgeçerek tarımsal kalkınmaya yönelmelerini savunmaktadır. Buna göre, gelişmekte olan ülkeler sadece tarımsal ürünler ihracatında karşılaştırmalı maliyet üstünlüğüne sahip olabilirler.

On dokuzuncu yüzyılda endüstrileşen ve ürünlerine pazarlar arayan İngiltere'nin o dönemdeki ortamında gelişen ve D. Ricardo tarafından açıklanan karşılaştırmalı üstünlükler ilkesinin, gelişmekte olan ülkelerin gelişme sorunlarına katkıda bulunamayacağını ortaya koyan bir çok çalışmalar yapılmıştır.

Ayrıca, karşılaştırmalı üstünlükler ilkesi şimdiki maliyetlere göre ihtisaslaşmayı ve dış ticaret ilişkilerine girmeyi önermekte, zaman içinde maliyetlerde meydana gelebilecek olan düşmeleri dikkate almamaktadır.

Sonuç olarak diyebiliriz ki, Türkiye'nin gelişme ve kalkınma sorunlarına bakış açısı Türkiye'nin kendine özgü koşullarına ve kendi çıkarlarına göre kendi uzmanlarınca saptanmalıdır. Farklı çıkarlardan hareket eden ya da farklı ortamların sorunları ile uyumlu bir biçimde geliştirilmiş ilkelere göre değil !

-ALO...ALO!.. TÜKETİCİ...TÜKETİCİ;HİŞT ARACI, ÇIK ARADAN!..